

На основу члана 7 Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине града Ниша ("Службени лист Града Ниша", бр.53/09) и члана 39 Пословника о раду Градског већа града Ниша („Службени лист града Ниша“, бр. 101/08, 4/09, 58/09, 25/11 и 27/11),

Градско веће Града Ниша, на седници одржаној, дана 05.06.2012. године, доноси

ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА КВАЛИТЕТА ПОВРШИНСКИХ ВОДА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2012/2013. ГОДИНУ

I - ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Овим Програмом дефинишу се места и параметри контроле површинских вода река на територији града Ниша и то: Нишаве, Јужне Мораве, Кутинске реке и Топоничке реке.

Одлуком о утврђивању пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, бр.83/10), наведени водотоци су сврстани у водотоке I реда.

II - ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ спровођења Програма је заштита вода и подразумева скуп мера и активности којима се квалитет површинских вода штити и унапређује ради:

- 1) очувања живота и здравља људи;
- 2) смањења загађења и спречавања даљег погоршања стања вода;
- 3) обезбеђења нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене и
- 4) заштите водних и приобалних екосистема и постизања стандарда квалитета животне средине у складу са прописом којим се уређује заштита животне средине и циљеви животне средине.

Река Нишава је најзначајнија река у Нишавском округу, првенствено због тога што представља један од извора за снабдевање водом за пиће. У складу са Уредбом о категоризацији водотока ("Сл. гласник СРС", бр.5/68) река Нишава припада II б класи.

Неконтролисано испуштање отпадних вода без претходне прераде проузрокује загађење овог водотока. Поред улива канализационих вода градова узводно од Ниша, у Нишаву се директно уливају отпадне воде из индустрије, градске канализационе мреже без пречишћавања и отпадне воде сеоских насеља.

Река Нишава и њене притоке угрожене су отпадним водама различитог порекла и састава и све чешће губе своје природне карактеристике. Моћ самопречишћавања реке услед толиког оптерећења отпадним материјалом полако опада, деградира се њен квалитет, те се она временом не може користити за одређене сврхе за које се раније користила.

Град Ниш налази се недалеко од места где се река Нишава улива у Јужну Мораву и припада сливу Јужне Мораве, и то његовом доњем равнијем делу.

Ток Јужне Мораве представља композитну долину. Њу чини наизменично смењивање клисура и котлина.

У Нишкој котлини се као десна притока у Јужну Мораву улива река Нишава.

Загађења реке Јужна Морава

Отпадне воде из канализације и индустрије, дивље депоније на којима завршавају чак и медицински отпад и отпад из клиника, највећи су загађивачи Јужне Мораве.

Јужну Мораву посебно угрожава и илегално ископавање песка и шљунка, због чега је корито у неким деловима продубљено и за десетак метара.

Осим што загађује реку и околину, отпад, некад, може да буде веома опасан по људе.

Пошто последњих година индустрија не ради пуним капацитетима, вода је унеколико чистија, али због неконтролисаних излива канализације, вода у Јужној Морави припада II а класи.

Кутинска река

Кутинска река протиче кроз општину Нишка Бања. Извире на Сувој планини и дугачка је око 40 километара.

Улива се у реку Нишаву као њена лева притока код насеља Никола Тесла.

Топоничка река

У непосредној близини Ниша постоји – у јавности мало позната – Крављанско-Миљковачка клисура, кроз коју се пробија средњи ток Топоничке реке и која ни по лепоти ни по природњачким раритетима не заостаје за Сићевачком и Јелашничком клисуром, па чак и у много чему их надмашује. Притока је реке Јужне Мораве.

III - МОНИТОРИНГ ВОДА

Мониторинг је основа за добијање информација о квалитету воде водотокова. Посебна улога мониторинга је заштита воде као природног ресурса и њеног коришћења за водоснабдевање, спорт, рекреацију и др.

Испитивање квалитета воде обухвата органолептичка својства воде, физичко-хемијске и микробиолошке параметре.

IV - МЕРНА МЕСТА И ДИНАМИКА УЗОРКОВАЊА

- **Испитивање квалитета реке Нишаве вршило би се на следећим мерним местима:**

1. Нишава, између Сићевачке клисуре и Нишке Бање
2. Нишава, у делу водотока код ЈКП “Naissus”
3. Нишава, 100 м узводно од улива помоћног и главног колектора Ниша
4. Нишава, 300 м низводно од улива помоћног и главног колектора Ниша
5. Нишава, 100 м пре улива у Јужну Мораву.

- **Испитивање квалитета реке Јужне Мораве вршило би се на следећим мерним местима:**

1. Јужна Морава, код Мрамора (Ново Село)
2. Јужна Морава, у нивоу Мезграје код железничког моста

- **Испитивање квалитета Кутинске реке вршило би се на следећим мерним местима:**

1. Кутинска река, код Лазаревог села
2. Кутинска река, испод »Ниссала«

- **Испитивање квалитета Топоничке реке вршило би се на следећим мерним местима:**

1. Топоничка река, 100 м узводно од улива отпадних вода Специјалне психијатријске болнице у Горњој Топоници
2. Топоничка река, 300 м низводно од улива отпадних вода Специјалне психијатријске болнице у Горњој Топоници

Динамика узорковања подразумевала би квартално (сезонско) испитивање, с тим што би у летњим месецима испитивање било чешће (једном месечно). Са наведеном динамиком испитивања, било би испитано 60- 65 узорака годишње.

Тумачење резултата испитивања вршило би се на основу важеће законске регулативе.

ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКИ И БАКТЕРИОЛОШКИ ПАРАМЕТРИ

ФИЗИЧКО –ХЕМИЈСКИ ПАРАМЕТРИ

- Temperatura vode/vazduha
- Sedimentne materije
- pH
- Sulfati
- Ostatak isparenja nefiltrovane vode
- Ostatak isparenja filtrovane vode
- Suspendovane materije
- Utrošak KMnO₄
- Hloridi
- Nitrati
- Nitriti
- Amonijum jon
- Deterdženti
- Fosfati
- Kiseonik (mg/L i % saturacije)

- Biološka potrošnja kiseonika (BPK₅)
- Hemijska potrošnja kiseonika (HPK)
- Gvožđe
- Mangan
- Olovo
- Kadmijum
- Hrom (VI)
- Nikl
- Bakar
- Ukupna ulja i masti

БАКТЕРИОЛОШКИ ПАРАМЕТРИ

- MPN koliformnih bakterija

V - НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА

Извештаји би били достављани у складу са динамиком узорковања, квартално, а у летњим месецима месечно, у року од 10 дана по истеку претходног месеца.

Годишњи извештај о квалитету водотокова реке Нишаве, Јужне Мораве, Кутинске реке и Топоничке реке, достављао би се у року од 30 дана, по истеку календарске године.

У случају појаве акцидентног загађења, узорковање и извештавање вршило би се одмах.

Приликом достављања извештаја биће описана методологија узорковања, мерна опрема и методологија обраде података. Резултати ће бити приказани табеларно, графички и текстуално објашњени, са закључком о стању на локацијама које су предвиђене Програмом.

VI - ФАЗЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

Реализација Програма праћења квалитета површинских вода на територији града Ниша за 2012/2013. годину, реке Нишаве, Јужне Мораве, Кутинске реке и Топоничке реке, обухвата две фазе:

I фаза – Доношење Програма праћења квалитета површинских вода на територији града Ниша за 2012/2013. годину, од стране Градског већа града Ниша и

II фаза – Реализација Програма од стране изабране овлашћене стручне организације.

VII - ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Мониторинг површинских вода на територији града Ниша, на мерним местима одређеним Програмом јединице локалне самоуправе финансираће се из средстава (део), предвиђених Одлуком о буџету града Ниша за 2012. годину из средстава буџетског фонда за заштиту животне средине ("Службени лист града Ниша", бр.79/11), раздео 3; глава 3.8.; функција 560; позиција 231, економска класификација 424 – специјализоване услуге, у износу од 1.000.000,00 динара (без ПДВ-а), од укупно намењене апропријације од 55.000.000,00 динара.

Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 365-71/2012-03

У Нишу, 05.06.2012. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

Председник

мр Милош Симоновић

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

У члану 7 Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине града Ниша ("Службени лист Града Ниша", бр.53/09), дефинисано је да Градско веће града Ниша, доноси Програме за сваку календарску годину, на предлог надлежне Управе за заштиту животне средине, који ће се финансирати из средстава буџетског фонда.

Град као јединица локалне самоуправе је један од субјеката система заштите животне средине са обавезом чувања и унапређења животне средине и природних ресурса од којих је један и вода у складу са чл. 23 Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04 и 36/09) и посебним законима којима се предвиђа систематско и контролно праћење квалитета вода.

У складу са наведеним чланом заштита вода остварује се предузимањем мера контролног праћења квалитета вода.

У складу са наведеним Законом о заштити животне средине члан 69 и 70, мониторинг се врши мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, између осталих и воде.

Члан 92 Закона о водама („Сл.гласник РС“,бр. 30/10) дефинише:

- Заштита вода, у смислу овог закона, јесте скуп мера и активности којима се квалитет површинских и подземних вода штити и унапређује, укључујући и од утицаја прекограничног загађења, ради:
  - 1) очувања живота и здравља људи;
  - 2) смањења загађења и спречавања даљег погоршања стања вода;
  - 3) обезбеђења нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене;
  - 4) заштите водних и приобалних екосистема и постизања стандарда квалитета животне средине у складу са прописом којим се уређује заштита животне средине и циљеви животне средине.

Правилником о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС“, бр.31/82) прописују се опасне материје и њихове максималне количине изражене у милиграмима у литру воде (мг/литар), по класама, одређеним прописима о класификацији вода.

Циљ реализације овог Програма је прикупљање потребних информација и могућност превентивног деловања у циљу заштите здравља људи и заштите животне средине, као и могућност информисања јавности о резултатима мерења.

Програм праћења квалитета површинских вода на територији града Ниша за 2012/2013. годину, доноси Градско веће града Ниша, а финансирање Програма одобрава Градоначелник града Ниша.

Н А Ч Е Л Н И К
УПРАВЕ ЗА ПРИВРЕДУ, ОДРЖИВИ РАЗВОЈ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Драган Карличић, дипл. правник